

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně **K. M. M. A. A.**, zast. Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, se sídlem Vinohradská 22, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. 10. 2019, č. j. 78 Az 5/2019 – 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného usnesení krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2019, č. j. OAM-597/ZA-ZA11-K09-PD2-2017, jímž bylo rozhodnuto, že stěžovatelce se podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), doplňková ochrana neprodlužuje.

[2] Stěžovatelka podala dne 21. 7. 2017 žádost o mezinárodní ochranu; uvedla, že nikdy nebyla politicky angažována, je vdaná od roku 2003, manžel st. přísl. Irák nyní žije v České republice, kde má udělenou doplňkovou ochranu a chystá se žádat o trvalý pobyt, neboť zde žije již 10 let. Do České republiky přicestovala letecky na pozvání manžela v květnu 2017. Uvedla rovněž, že o mezinárodní ochranu požádala již v roce 2008 v Holandsku, kde ji dostala na rok a byla jí 2x prodloužena (zřejmě jí byla udělena doplňková ochrana- pozn. NSS), ale v roce 2011 jí byla odebrána, protože se situace v Iráku zlepšila; vrátila se zpět do Iráku. K důvodům žádosti uvedla, že zde chce žít spolu s manželem, který zde žije a neplánuje se vrátit do vlasti, tak musela přijet za ním. Jiné důvody nemá. Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 1. 2018, č. j. OAM-597/ZA-ZA11-K10-2017 byla stěžovatelce udělena doplňková ochrana dle § 14 a odst. 2 písm. c) zákona o azylu na dobu 12 měsíců (do 20. 2. 2019). Azyl dle § 12, §13 a §14 jí nebyl udělen. Při posuzování důvodů pro udělení doplňkové ochrany žalovaný vycházel ze zprávy Amnesty International 2017 ze dne 22. 2. 2017, která hodnotila situaci v zemi v roce 2016, kdy probíhal ozbrojený konflikt s Islámským státem, pokračovaly vojenské akce usilující o osvobození Mosulu, dále z Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a dalších informací vypovídajících o hrozbách a násilí i vůči civilním obyvatelům, v jejichž světle dospěl žalovaný k závěru, že v zemi původu stěžovatelky probíhá takový ozbrojený konflikt,

jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k ní za vážnou újmu, resp., nelze vyloučit, že by byla vystavena hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

[3] Dne 19. 12. 2018 podala stěžovatelka žádost o prodloužení doplňkové ochrany na území České republiky. V rámci pohovoru k žádosti ze dne 15. 5. 2019, uvedla, že jediným důvodem žádosti o prodloužení doplňkové ochrany je snaha být zde s manželem, který tu žije již 13 let. Před odchodem z Iráku žila v rodinném domě v E., v Iráku má mimo rodičů i strýce, tety a jejich děti. V Iráku byla naposledy bez doprovodu manžela navštívit své nemocné rodiče od 30. 3. 2018 do 29. 6. 2018, tedy v době, kdy měla udělenou doplňkovou ochranu. Od roku 2007 ji manžel v E. navštívil třikrát za účelem umělého oplodnění, přičemž se zdržel asi 8 měsíců v roce 2012, asi rok v roce 2014 a asi 7 měsíců v roce 2016. Sdělila, že má vystudovanou vyšší střední školu v oboru elektrikář, avšak pracovala pouze asi 5 až 6 měsíců v roce 2015 v obchodním centru, jinak získává finanční prostředky od rodičů, jelikož je jedináček. Dále uvedla, že jí osobně v Iráku nic nehrozí, bezpečnostní situace v E. je v pořádku, dvakrát až třikrát týdně se učí česky, v současnosti nepracuje, peníze získává od manžela a nemají žádné úspory. Mimo manžela nemá v Česku žádné příbuzné, pouze bratři manžela žijí v Holandsku. Konstatovala, že nemá informace, jak jinak by si mohla pobyt v Česku legalizovat. Její zdravotní stav je dobrý a i přes umělé oplodnění není těhotná.

[4] Ze spisového materiálu vyplynulo, že si žalovaný před rozhodnutím ve věci obstaral Údaje o zemi Irák – Mezinárodní organizace pro migraci 2018, Informaci Amnesty International – Irák ze dne 22. 2. 2018, zprávu Svoboda ve světě 2018 – Irák – Freedom House, leden 2018, Informaci MZV ČR, č. j. 133066/2018-LPTP, ze dne 6. 11. 2018 – Irák, Informaci OAMP ze dne 18. 3. 2019 – Irák, a Informaci OAMP ze dne 1. 6. 2018 – Irák. Z protokolu o seznámení se s podklady rozhodnutí ve věci žádosti o prodloužení doplňkové ochrany ze dne 31. 5. 2019 vyplynulo, že stěžovatelka se s obsahem podkladů nechtěla seznámit, ani se k němu vyjadřovat, a konstatovala, že nechce navrhopvat nové důkazy, ani uvádět nové skutečnosti a informace.

[5] Žalovaný porovnáním informací nashromážděných během správního řízení s tvrzeními stěžovatelky uvedenými v řízení o udělení doplňkové ochrany a s jejími tvrzeními uvedenými v řízení o prodloužení doplňkové ochrany dospěl k závěru, že došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace ve vztahu k tvrzeným potížím a ve vztahu ke konkrétnímu případu stěžovatelky, že doplňkové ochrany už není zapotřebí. Podotkl, že důvodem pro udělení doplňkové ochrany žalobkyni byl probíhající ozbrojený konflikt v zemi původu, jehož důsledky bylo možno pokládat ve vztahu k ní za vážnou újmu. Zdůraznil především, že sama stěžovatelka vypověděla během správního řízení o prodloužení doplňkové ochrany, že během trvání doplňkové ochrany navštívila své rodiče v Iráku, rovněž že do vlasti cestovala naposledy dne 29. 3. 2018 sama bez manžela letecky a v Iráku poté pobývala až do 29. 6. 2018. Během své cesty do vlasti neměla žádné potíže. Před svým odjezdem z vlasti žila v E. s rodiči v domě manžela, a uvedla, že v případě návratu do vlasti se ničeho neobává, nic jí nehrozí a že ona sama bezpečnostní situaci v E. považuje za dobrou. Konstatoval, že E. se nachází v oblasti tzv. iráckého Kurdistanu, který je plně pod kontrolou tamních autonomních úřadů a bezpečnostních složek, přičemž stěžovatelka je dospělou svéprávnou osobou a nejedná se o zranitelnou osobu dle § 2 písm.

pokračování

i) zákona o azylu. Ohledně posouzení bezpečnostní situace v Iráku žalovaný upozornil, že v Iráku sice probíhá konflikt, nejedná se však o konflikt totální, v jehož případě by nebylo zapotřebí situaci stěžovatelky individualizovat; avšak v daném případě nejsou bezpečnostní rizika takové povahy, aby bez další individualizace bylo možné tato považovat za hrozbu vážné újmy pro stěžovatelku ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

[6] Krajský soud žalobu proti rozhodnutí žalovaného, který nevyhověl žádosti o prodloužení doplňkové ochrany, neshledal důvodnou. Poukázal na to, že žalovaný vycházel zejména z informací poskytnutých samotnou stěžovatelkou v žádosti o prodloužení doplňkové ochrany a v protokolu o pohovoru k této žádosti, ze správního spisu k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a z aktuálních zpráv o bezpečnostní a politické situaci a úrovni dodržování lidských práv v Iráku, které jsou součástí spisu. Ze spisu dle krajského soudu vyplynulo, že stěžovatelka o prodloužení doplňkové ochrany žádala výhradně z důvodu, aby zde mohla zůstat se svým manželem. Žalovaný se dle krajského soudu řádně zabýval předpoklady udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu a dospěl k závěru, že uvedené podmínky doplňkové ochrany stěžovatelka nesplňuje, neboť její situace se změnila. Podotkl, že stěžovatelce byla doplňková ochrana původně udělena, jelikož v zemi jejího původu probíhal ozbrojený konflikt takového charakteru, že jeho důsledky bylo možné ve vztahu k její osobě pokládat za vážnou újmu. Jak však plyne z výpovědi samotné stěžovatelky, po udělení doplňkové ochrany (v jejím průběhu) navštívila bez manžela své rodiče v zemi původu a setrvala tam po tři měsíce; rovněž sama uvedla, že bezpečnostní situace v E., v místě bydliště jejích rodičů je v pořádku, jí osobně žádné nebezpečí v Iráku nehrozí a o prodloužení doplňkové ochrany požádala pouze proto, aby zde mohla být se svým manželem, který v Česku žije již třináct let. Krajský soud rovněž poukázal na rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2019, č. j. 1 Azs 389/2018 - 38, který potvrdil současnou zlepšenou bezpečnostní situaci v Iráku; konkr. konstatoval, že v Irácké republice v současné době po porážce teroristické organizace Islámský stát neprobíhá mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Krajský soud se ztotožnil s hodnocením žalovaného, že v zemi původu stěžovatelky došlo ke zlepšení bezpečnostní situace do té míry, že jí již nehrozí po jejím návratu do vlasti riziko ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, tedy z důvodu, pro který jí byla doplňková ochrana udělena; stěžovatelka rovněž svojí návštěvou rodičů v Iráku bez doprovodu manžela v době, kdy jí byla udělena doplňková ochrana, vyvrátila svoji žalobní námitku, že bez mužského doprovodu by jí hrozilo v zemi původu nebezpečí ze strany společnosti, pro narušování tamních tradičních společenských rolí.

[7] Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost, v níž namítá důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“) Má za to, že soud žádným způsobem nevypořádal její námitku nenaplnění podstatné změny okolností. Stěžovatelka namítala, že za poslední období (od udělení doplňkové ochrany do rozhodnutí žalovaného o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany) nedošlo k podstatné změně okolností v těch aspektech, které žalovaný považoval za klíčové v době udělení doplňkové ochrany v lednu 2018. Žalovaný napadené rozhodnutí podložil materiály, které byly vyhotoveny v době před udělením doplňkové ochrany nebo pojednávají o době před udělením doplňkové ochrany. V rozhodnutí žalované pak není dle stěžovatelky vůbec zdůvodněno, proč v původním řízení o udělení doplňkové ochrany

považoval stejnou bezpečnostní situaci v Iráku za natolik závažnou, že stěžovatelce doplňkovou ochranu přiznal, když nyní stejnou bezpečnostní situaci shledává standardní a život stěžovatelky neohrožující. Krajský soud se s tímto žalobním bodem nikterak nevypořádal, což zakládá nepřezkoumatelnost rozsudku. Ze stejných důvodů pak dochází k nesprávnému hodnocení právní otázky soudem. Bezpečnostní situace v regionu i v zemi původu stěžovatelky je dlouhodobě nestabilní, přičemž jednotlivé zdroje hodnotící situaci se rozcházejí.

[8] Stěžovatelka zdůrazňuje, že neuspokojivá situace a nedemokratický řád panují v Iráku více než 40 let, přičemž po celou dobu je země zmítána ve vnitřních i mezinárodních konfliktech, byť tyto byly vždy po určitý krátký čas přerušeny klidnější fází, kdy útoky (ať už teroristických organizací či cizích vojsk) nebyly tak časté či tak efektivní, nicméně na tato období navazovaly nepokoje o to ničivější a rozsáhlejší. Pokud správní orgán a soud uzavírají, že situace byla po část roku 2018 natolik umírněná, že stěžovatelka sama mohla dokonce navštívit svou rodinu, toto stěžovatelka nepopírá, nicméně je zapotřebí tento stav hodnotit právě v kontextu dlouhodobého vývoje a čtyřicetileté historie, kdy několik měsíců je v poměru k tomu nepatrných. Stěžovatelka má za to, že soud nesprávně vyhodnotil otázku možnosti vzniku vážné újmy v podobě vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu a v důsledku toho nesprávně zhodnotil naplnění § 14a a § 53a odst. 4 zákona o azylu. S ohledem na výše uvedené žádá stěžovatelka Nejvyšší správní soud, aby byl rozsudek krajského soudu zrušen a věc mu byla vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti především konstatoval, že kasační stížnost svým významem nepřesáhla vlastní zájem stěžovatelky ve smyslu § 104a s. ř. s.; proto by měla být odmítnuta pro nepřijatelnost. Konstatuje, že po obsahové stránce kasační stížnost opakuje žalobní námitky a za stěžejní kasační bod označuje skutečnost, že se žalovaný na základě stejných podkladů pro rozhodnutí posoudil situaci stěžovatelky pokaždé jinak, tj. v řízení o udělení doplňkové ochrany na 12 měsíců jinak a v řízení o prodloužení doplňkové ochrany jinak. Kasační námitky však vycházejí z nesprávného předpokladu, že žalovaný použil pro obě rozhodnutí stejné podklady (zprávy o zemi původu, zprávy mezinárodních organizací apod.); tak tomu však nebylo, což je zjevné z jednotlivých správních rozhodnutí i ze spisového materiálu. Krajský soud pak tuto žalobní námitku vypořádal především v bodech 11 a 16 a násl., kde stěžovatelce vysvětlil, které okolnosti, stejně jako žalovaný, považoval pro účely vydání žalobou napadeného rozhodnutí za podstatné, tedy nejen okolnosti vyplývající z podkladů pro rozhodnutí ve formě nejrůznějších zpráv o zemi původu v komparaci se zprávami, které žalovaný použil pro rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany, ale také okolnosti azylového příběhu samotné stěžovatelky, který prošel od doby původního rozhodnutí značnou proměnou (např. vycestování stěžovatelky do země původu bez jakýchkoliv, dříve tvrzených, obav). Žalovaný považuje rozsudek krajského soudu za přezkoumatelný a řádně odůvodněný.

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci

pokračování

mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

[11] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikатурní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[12] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku nebezpečí vážné újmy. Uvedená otázka ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhuje pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatelky. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatelky zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[13] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[14] Smyslem mezinárodní ochrany není ochrana před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu. Doplnková ochrana jako právní institut je jednou z forem mezinárodní ochrany, nicméně nelze jej považovat za univerzální nástroj sloužící k poskytování ochrany před bezprávním postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí doplňkové ochrany jsou zákonem poměrně úzce vymezeny a pokrývají pouze určitou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou uznávána nejen v mezinárodním, ale i vnitrostátním kontextu. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005-46).

[15] Pro aplikaci § 14a zákona o azylu je třeba zkoumat, zda stěžovatelka splňuje zákonem stanovená kritéria. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62 (dostupný na www.nssoud.cz), je k udělení doplňkové ochrany potřeba kumulativně splnit následující podmínky: „*Žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba); (3) vážné újmy; (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu; a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule.*“ Žalovaný se při posuzování žádosti zaměřil především na třetí podmínku, tj. zda žalobkyni hrozí v případě návratu do Iráku vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

[16] Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný si obstaral dostatek podkladů pro rozhodnutí o tom, zda špatná bezpečnostní situace v Iráku a z toho plynoucí hrozba nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu nadále trvá. Přihlédl k tvrzením stěžovatelky, důkazy vyhodnotil a v napadeném rozhodnutí podrobně rozvedl, z jakých důvodů jí prodloužení doplňkové ochrany nepřiznal, jakož i z jakých důvodů jí byla v minulosti přiznána, uvedl, z jakých podkladů při své úvaze vycházel. Není přitom pravda, že vycházel z totožných materiálů, přičemž z nich dovodil protichůdné závěry; toto tvrzení stěžovatelky nemá oporu ve spise, což je zjevné již jen z prostého srovnání citovaných zpráv o situaci v zemimpůvodu v jednotlivých rozhodnutích. Otázkou bezpečnostní situace v relevantním období se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 5. 2019, č. j. 1 Azs 389/2018 - 38, na který žalovaný, potažmo krajský soud případně odkázal. Nejvyšší správní soud neshledal důvody závěry, k nimž v uvedeném rozsudku dospěl, v případě stěžovatelky zpochybňovat. Nelze především ani přehlédnout, že stěžovatelka neuvedla, a ani v rámci správního řízení nevyplynuly žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit, že jí hrozí v případě jejího návratu do Iráku vážná újma v podobě vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Nadto bezproblémovým vycestováním z České republiky do své vlasti, a to v době, kdy jí byla udělena doplňková ochrana, a několikaměsíčním pobytem tam, svá tvrzení o jí hrozící újmě znevěrohodňuje. Nutno taktéž zdůraznit, že jediným důvodem, pro který stěžovatelka žádost o prodloužení doplňkové ochrany podala, byla snaha o setrvání na českém území se svým manželem. Pokud pak právní zástupce stěžovatelky nyní v kasační stížnosti spekuluje o možných důsledcích jaderného konfliktu, Nejvyšší správní soud je považuje za irelevantní.

[17] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[18] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení v případě, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu